

даде на предприемаческо-индустриалната буржуазия по-интелигентни работници, по-обработени работнически сили, на търговската част от буржуазията — съ културни и по-издигнати консумативни нужди население и пр. Търговско-индустриално-предприемаческа буржуазия, която следваше логиката на своите собствени интереси, не можеше да остави училището въ прежното патриархално състояние. Тя имаше нужда от една модерна училищна система, от такова „народно образование“, което има за целъ не да дава „книжовност“, а да задоволява нейните класови интереси. Обаче, дотогавашното училище, съ своята „книжовност“ и „черковност“, далеч не отговаряше на тия ѝ стремежи. И понеже общините не можеха по друго училище да дадат, като икономически назадали тѣла, то организирането на просвѣтата от страна на държавата ставаше необходимо. Зараждащата и формираща се буржуазия пристъпи да организира вече народната просвѣта въ името на *капитализма*, който е вече *фактъ*, макаръ и още не *всесиленъ факторъ* въ живота. Буржуазните идеолози схващатъ тенденцията на живота къмъ капитализма и почватъ да подготвятъ и осигуряватъ бъдещето ѝ чрезъ държавата, която все повече става изпълнителенъ комитетъ на буржуазията.

Живковиятъ законъ отне училищното дѣло отъ ръцетѣ на общината, която бѣ гнѣздо на дребнобуржуазни въжделения, и го предаде въ ръцетѣ на държавата. Новата целъ на първоначалното училище се насочи къмъ развитие на умственитѣ и физически сили на детето — развитие, тъй необходимо за едно начинаеще капиталистическо производство. Държавата разграничи училищата, постави имъ и съответна целъ въ съгласие съ интереситѣ си; опредѣли подходяща учебна материя; взе мѣрки за приложение принципа на задължителното обучение, доколкото, разбира се, ѝ е необходимо. Съ една думъ, държавата пригоди просвѣтата къмъ интереситѣ, които тя е повикана да защитава. Така характерътъ на просвѣтата коренно се измѣни. Живковиятъ законъ очерта народното училище като модерно буржуазно училище, съ буржуазна просвѣта. Училищната система, учебната материя, духътъ и целитѣ на народното училище, учебното време и пр., всичко това бѣ въ главни черти опредѣлено отъ гледището и интереса на държавата и господстващата класа. Отъ този централизъмъ не правѣше изключение и учителството, което въ случая ни най-много интересува. Живковиятъ законъ фактически преобърна учителитѣ въ държавни служители. Държавата пое за изплащане $\frac{3}{4}$ отъ заплатитѣ на учителството; узакони една постоянна заплата, увеличавана следъ петъ прослужени години; запази въ ръцетѣ си санкцията за уволнението, мѣстното и въобще за наказанията на учителството; опредѣли точно учебната година и дневното учебно време; внесе еднаквостъ въ учебната програма; издадохъ се редъ правилници, за да има еднаквостъ въ учебното дѣло.

Причинитѣ, отсъствието на които докара неминуемия крахъ на учителското движение отъ 1889 год., сега бѣха на лице. *Сега вече ние имаме нуждното единство въ професионалнитѣ условия на всички учители въ България било относно материалното възнаграждение, било относно назначението, уволнението, мѣстенето*